

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

9. Решение КТС «О едином таможенно-тарифном регулировании Таможенного союза Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации» от 27 ноября 2009 г. №130. Информационная система «Параграф»

УДК 342.9(574)

АҚШ-ТЫҢ ЖОҒАРҒЫ БІЛІМ ЖҮЙЕСІ ЖӘНЕ ЖОҒАРҒЫ БІЛІМ ЖҮЙЕСІНЕН КЕЙІНГІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Елеубекова Б.Е.

Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің Заң факультетінің студенті.

Жетекшісі: мемлекет және құқық теориясы мен тарихы, конституциялық құқық кафедрасының доценті, тарих ғылымдарының кандидаты Ибрагимов Ж. И.

Ешқандай басқа ел АҚШ-дағы сияқты өзінің студенттер көлемі мен маманданған оқытушылар санымен мақтана алмайды. Дүние жүзінің барлық елдері осы Американың колледждері мен университеттері таңдана да, тамсана қарайды. АҚШ-да 156 университет, төрт жылдық білім беру бағдарламасы бар 1953 колледждер мен екі жылдық білім беру бағдарламасымен жұмыс істейтін 1378 колледждер мен институттар бар.

АҚШ-та магистратура мен докторантура білімдерін жалғасыту қазіргі кезде ең тиімді нұсқа болып табылады. Көптеген Америкалық университеттердің деңгейі халықаралық маңызы бар ғылыми-зерттеу проектіларына қатысуы, таңдаулы лабораториялық-техникалық базасымен және әлемге әйгілі оқытушыларының атымен тығыз байланысты. Белгілі University of California at Berkley деп аталатын жоғары оқу орнының өзінде ақ 18 нобель сыйлығының лауреаттары дәріс оқиды. АҚШ-ның барлық білім беру орталықтары университет, колледж және институт деген атаққа ие. [1, 82 бет]

АҚШ-дағы жоғары білім беру жүйесі өз кезегінде үш деңгейлі бағдарлама бойынша қарастырылады:

Bachelor's Degree – бакалавр деңгейі. Бұл деңгейді институттарда, университетте, арнайы маманданатын мектептер мен колледждерде ала алады. Білім алу мерзімі – 4 жыл, бірақ оны белгілі бір уақытқа тоқтата тұруға немесе оны одан әрі, яғни сырттай бөлімде жалғасытуға болады. Бітірушілерге гуманитарлық немесе жаратылыстану бағыттарындағы бакалавр деңгейі беріледі.

Graduate Level – Master's Degree, PhD - Master's – магистратура деңгейі. Оны біржылдық немесе екіжылдық курсты аяқтауымен байланысты алады. АҚШ-та осы деңгейдегі білім алу мерзімі студенттің мамандығына байланысты, дайындық деңгейіне, білім алу бағдарламасына байланысты болады. Бакалавр деңгейіндегі институттарда, университетте, кейбір арнайы маманданатын мектептер мен колледждерде оқытылады. АҚШ-да магистратура деңгейінде кейбір міндетті пәндерді оқуды талап етеді. Бұл бағдарламада диссертация жазу (зерттеу бағытында), нақты проект бойынша жұмыс істеу, емтихан тапсыру міндетті.

Postgraduate (Postdoctoral) Level – докторантура деңгейі. Бұл деңгейдегі курстарға докторлық диссертация жазған және өз мамандығы бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізген ғылыми кандидаттар түсе алады. АҚШ-та докторантура деңгейін оқушыларға алдымен индивидуалды жоспарда, яғни алғашқы екі жылында семинарлар сабағын өткізбеу міндетті болып табылады. Бір жыл шамасында студенттер өздерінің ғылыми зерттеулерін жүргізеді және диссертациялары бойынша жұмыс істейді. Докторлық деңгейді алу өздерінің жұмыстарының ғылыми басылымдарда жария болуын талап етеді. [2,25 бет]

Америка университеттерінің талаптары

1.Ең алдымен университеттердегі сабақтан қалмау керек. Америкадағы оқу орындарында

семестрлік және триместрлік жүйе қалыптасқан. Курсқа жазылу әдетте семестр немесе триместр басталғанаға бірнеше ай қалғанда тіркеу жүргізіледі. Міндетті түрде қай жерде, қашан оқу басталатынын біліп алу керек. Сабақты себепсіз жібермеген жөн. Бұл сабаққа қатысу көрсеткіші бағаға әсерін тигізеді. Егер белгілі себептермен сабақты босататын болсаңыз алдын ала оқытушыға электрондық пошта арқылы хабарлама жіберген дұрыс. Одан кейін міндетті түрде оның сол хабарламаны алғанына көз жеткізіңіз. Сонымен қатар, жіберілген сабақтың орнын толтыру үшін қандай қосымша дәріс алуға болатынын келіскен жақсы және қандай өтеу жұмысын жүргізу керектігін білген абзал.

Интернет Америка университеттерінің білім алу жүйесінде ерекше орын алады. Он-лайн жүйесі бойынша студенттер курстарға тіркеледі және профессорлармен, курстастарымен жабар алмасады. Көп оқытушылар өздерінің лекцияларына «blackboard» іліп қояды. Бірақ ол сайтқа кіруге кез келген студентке мүмкін бола бермейді. Тек тіркелгендері ғана лекциямен танысып, керектігін алады. Студенттің жасаған жұмысының бағасын және пән емтиханының қорытындысын интернет арқылы тексеруге болады.

2. Америка университеттерінде оқу барысында білім беру жоспарының бағдарламасын нақтылы түрде сақтау міндетті.

Студент академиялық куратордың (advisor) ұсыныстарына сәйкес, әр семестр сайын оқу жоспарының бағдарламасында көрсетілген пәндерге тіркелуі қажет. Таңдаған мамандық пен қай салада диплом алу мақсатындағы белгіленген пәндер қарастырылған. Магистр деңгейін алу үшін 15-16 курсты таңдау қажет. Оны кез келген семестрде және бірізділікпен алуға болады. Бірақ кейбір пәндер тек күзгі және көктемгі семестрде ғана оқытылатынынен шығармаған жөн. Егер оқу кезінде пәндер тізімін дұрыс таңдамасаңыз онда сіз бағдарламаға бөлінген міндетті пәндерден қол үзіп қаласыз. Ал магистратурада оқу мерзімі 2 жыл екенін ұмытпау керек. Сондықтан уақыттың тығыз екенін ескеріп келеңсіз жағдайға ұшырамау үшін куратормен ең алдымен қандай мәселелерге баса назар аудару керектігін анықтау дұрыс. Нақтысын айтқанда қандай пәнді қай семестрде оқу керектігі.

Курс бағдарламасын (syllabus) оқытушылар өздері жасайды. әрбір профессордың жеке курсы бар деуге болады. Студенттерге қажетті оқулықтарды өзі таңдайды. Соған қатысты бағыт-бағдар беріп отырады. Сондай-ақ курс қорытындысы бойынша емтиханды белгілейді.

3. Американың ЖОО-да шәкірттің өз бетінше жұмыс жасап, лекцияға дайындықпен келуі өте маңызды. Америка университеттерінде шәкіртке оқуды үйретпейді, керісінше өзі оқиды. Мысалы, оқытушы берген тапсырма бойынша 3-6 дерекнамаларды қарап, мәлімет жинап, студенттер лекцияға дайындалып келеді. Семинар немесе лекцияға оқып келу үшін 100 беттен бастап 200 бетке дейінгі аралығындағы тапсырма беріледі. Студент лекцияға келгенде қандай тақырыпта дәріс өтетіндігі туралы хабардар болады. Осылай, оқу, сол негізінде жұмыс жүргізу, оқытушыны тыңдау және белгіленген форма бойынша эссе, курстық жұмыс, сараптама, таныстырылым жасап, тақырып бойынша пікірталасқа қатысу желісі қалыптасады. Өздігінен жұмыс жүргізу студентке үлкен сүйеу болып көмектеседі. Америкадағы жоғары оқу орындарында шәкірт өз бетінше талдау жасап, сабаққа дайындалады. Дегенмен, айта кететін бір жайт, алғашқы уақытта оқытушының ақыл-кеңесіне жүгінген дұрыс. Берілген тапсырманы орындаудың бір жүйелілігін анықтап алған болашақта көп көмегін тигізбек. Бірақ, ең бастысы оқытушыны жөнсіз сұрақтардың астына қалдырмау керек.

4. Тапсырманың соңғы мерзімін біліп жүрген жөн. Оқу жүктемелі орасан зор болады. Өз бетінше жұмыс істеуге ыса назар аударылып, көптеген мақалалар мен оқулықтарды парпактауға тура келеді. Барлық тапсырмаларға байланысты нақты мерзім беріледі. Профессордың бағамдауы бойынша кешіктіріліп орындалған тапсырма мүлдем қабылданбайды, бағасы төмендетіледі. Мүмкіндігінше extension немесе тапсырманың белгіленген уақытын ұзартып беруді өтінбеген абзал. Кейде профессор 2-3 курс дәріс оқиды.

Бұл орындалмаған тапсырма келешектегі оқу үлгеріміне теріс әсер етеді.

Сондықтан syllabus немесе курс бағдарламасы белгіленген соң оқудың әрбір минутын есептеп, бірізділікке салып алған тиімді. Сонымен қатар тапсырманы орындаудың мерзімін естен шығармау керек. Бұл тек оқуға ғана қажетті емес, сонымен қатар жатақханаға, телефонға ақша төлеуде де баса назар аударатын дүние.

5. Университетке оқуға келген беттен бастап университет кітапханасы қызметінің шарттарымен танысып алған дұрыс. Ол көл-көсір және қолжетімді кітап қорымен таңқалдырады. Оған кіргеннен көп сөрелерден, ондағы том-том кітаптардан бас айналады. Магистрлер үшін оқулықтарды кітапханадан өзімен бірге алуға шектеу қойылмаған. Ал кітаптарды іздеу компьютерлендірілген және айтарлықтай қиындық туғызбайды. «E-Z borrow» жүйесі қолданылады. Бұл жүйе аса бір кедергісіз қажетінді табуға көмек береді. Егер университет кітапханасында қажетті оқулық табылмаса, Американың басқа университеттерінде «E-Z borrow» жүйесі негізінде тапсырыс беруге болады. Тапсырысты он-лайн бойынша алдынала қалдыруға мүмкіншілік қарастырылған. Егер оқулық айдың 15-күні керек болса, екі апта бұрын тапсырыс жасаңыз. Оқулықтар қымбат, сондықтан оны сатып алуға қаражат шығарудың керегі шамалы. Көптеген университеттерде кітапханалар күні-түні жұмыс істейді. Сондықтан үйге үйіп кітап тасудың қажеті жоқ, сол жерде қажеттілігінше отырып сабақты соңына дейін дайындауға әбден болады. Ал түннің бір уағына дейін оқыған студенттерді үйлеріне дейін жеткізіп салатын «safe-rider» бар. Әрине оның қызметі шектеулі. Бір семестрде 15-20 рет пайдалануға болады.

6. Студенттер қысқы және күзгі каникулда дем алады. Сонымен қатар ризашылық мерекесі уақытында демалыс болады. Бұл кезде курс жұмысын жасуға және берілген тапсырмаларды ретке келтіруге тырысу керек. Көктемгі демалыс 7-10 күнге созылады. Онда стратегиялық түрде жоспар жасап, ойынды жинақтаған абзал. Оның орнына қысқы каникулда демалған дұрыс. Жаңа семестрге тыныққан мимен келу үшін, өзіңе уақыт бөліп, қыдыруға болады. Америка университеттеріне тән дүние – студенттің білім алуы мен демалуы үшін мүмкіндігінше барлық жағдай қарастырылған. Фитнес-клубтарда дем алып, бой сергітуге болады. Оған кіру тегін. Тек студенттік билетіңізді көрсетсеңіз болды, суда жүзіп, тренажерде жаттығуға мүмкіндік бар.

7. Term paper немесе курс жұмысын жазған кезде университет бекіткен әдісті сақтаған дұрыс. Term paper – бұл негізгі жоба. Америка жоғары оқу орындарында оқытушылар қадағалайтын курстық жұмысты жазатын бірнеше стильдер бар. Syllabus онда барлығы көрсетілген. Term paper жазу жайлы нұсқаулықты оқып, уақыт алудың қажеті шамалы. Сондықтан sample немесе үлгіні алып соның негізінде жазып шығуға болады. Егер сізге жұмысыңызды айдың ортасында тапсыру керек болса, айдың алғашқы күндері, яғни екі апта бұрын профессорға бір рет көрсетіп алған тиімді. Толықтырулар мен өзгерістер енгізу енгізілетін болса, қосымша уақыт болады. Жоғары оқу орындарында Writing Centers қызметі қарастырылған. Қызметкерлер жұмыстың статистикалық жағынан дұрыстығына мән беріп, көмектеседі. Курстық жұмыс жазу үшін 1980 және 1990 жылдардан кеш жазылмаған 15 дерекнама көздерін пайдаланған дұрыс. Есіңізге сақтаңыз, плагиат деген дүниеге оқытушылардың жаны қас. Біреудің жазған еңбектерін сілтемесіз қолдану Америкада қабылданбайды. Плагиатпен айналысқан студент университеттен қуылуы әбден мүмкін. Сондықтан жұмысыңызға тиянақты болып, пайдаланған әдебиеттер мен цитаталарға немесе дәйексөздерге сілтеме жасаған абзал. Курстық жұмыстың мағынасына баса назар аударумен қатар өзіңіздің жеке пікіріңіз де бағаланады. Бірақ асыра сілтер жіберудің қажеті шамалы. Көптеген студенттер оқытушыларға қарсы пікір білдіріп, оппонент болады. Сан жылдар бойы жинақтаған тәжірибесі бар профессорларға қарсы шығудың өзі орынсыз. [3, 18-19 бет]

Қолданылған әдебиет

- [1] Владимиров А.Т. "США: Общая характеристика среднего образования".
- [2] Тарасюк Л.Н., Цейкович К.Н. "Образование в США".
- [3] Журнал «Болашақ», №4, (18) 2010 жыл, желтоқсан

УДК 342.9(574)

КАЗАХСТАНСКИЕ СТАНДАРТЫ ВЫСШЕГО И ПОСЛЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ.

Жалелова Ж.М.

madina_28_1998@mail.ru

Студент юридического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана,
Научный руководитель - Мырзатаев Н.Д.

Статья 30 Конституции Республики Казахстан утверждает: "Гражданам гарантируется бесплатное среднее образование в государственных учебных заведениях. Среднее образование обязательно. Гражданин имеет право на получение на конкурсной основе бесплатного высшего образования в государственном высшем учебном заведении. Получение платного образования в частных учебных заведениях осуществляется на основаниях и в порядке, установленных законом. Государство устанавливает общеобразовательные стандарты образования. Деятельность любых учебных заведений должна соответствовать этим стандартам".

Высшее образование является основным приоритетным направлением и основным индикатором развития во всех цивилизованных странах мира. Высшее образование в Казахстане, как обозначение уровня образования, означает верхний уровень профессионального образования в трёхуровневой системе (после среднего общего или профессионального образования) и включает в себя совокупность систематизированных знаний и практических навыков, которые позволяют решать теоретические и практические задачи по профессиональному профилю. Наряду с этим, высшее образование является важнейшим социальным институтом, функционирующим с целью удовлетворения общественных потребностей, и потому живо реагирующим на внутренние и внешние изменения и процессы.

Получение высшего образования всегда было, остается и будет одной из важных вех в жизни человека, особенно в условиях современного мира с его жесткой конкуренцией на рынке труда. Это подтверждает и пример нашей страны, где 35% взрослого населения имеют высшее образование – этот показатель (на уровне 30-35%) характерен и для стран с развитой экономикой. Ведь по сути, страны конкурируют не только товарами и услугами – они конкурируют системами общественных ценностей и системой образования. Задача вхождения Республики Казахстана в число 50-ти наиболее конкурентоспособных стран мира может быть решена в том случае, если у страны будут высококвалифицированные специалисты, обладающие знаниями наукоемких технологий, управленческими навыками, умеющие ориентироваться в рыночной экономике, если будет создана эффективная система образования, удовлетворяющая потребностям мировой рыночной экономики [1].

Современная система образования в Казахстане подкреплена такими документами стратегического характера, как закон «Об образовании» (1999 г.), Государственная программа «Образование» (2000 г.), «Стратегия развития образования до 2010 г.» (2001 г.) и «Государственная программа развития образования на 2011-2020 гг.» (2010 г.). Основной целью модернизации является обеспечение качественного преобразования системы образования Казахстана в условиях рыночной экономики с учетом глобализации. Говоря о глобализации,